

Spis treści

Wstęp	9
Introduction	11

Część pierwsza

Kazimierz Denek

Poszukiwanie drogi

Rozdział I	
Pojęcie Ojczyzny, jej rodzaje, funkcje i odniesienia	17
1. Rozumienie Ojczyzny	21
2. Profile Ojczyzny	23
3. Co zawiera pojęcie Ojczyzny?	24
4. Powinności wobec Ojczyzny	36

Rozdział II	
Moja mała Ojczyzna	40
1. Krzemieniec	43
2. Tczew	49
3. Wielkopolska	51
4. Kształtowanie miłości do małej Ojczyzny	52

Rozdział III	
Desygnat Ojczyzny	56
1. Język w społeczeństwie wiedzy	57
2. Funkcje języka w procesie edukacji	59
3. Najstarszy czynnik kształtujący tożsamość narodową	60
4. Opiewany w poezji i prozie	61
5. Czy nieuleczalne okaleczenie?	66
6. Inwazja nowomowy na edukację	69
7. Co przeszkadza szkole w byciu źródłem poprawnej polszczyzny?	72
8. Sprzężenie zwrotne między językiem teorii a praktyką edukacji	73
9. Kultura języka	74

Rozdział IV

Najwyższa wartość	77
1. Istota wartości, ich geneza i funkcje	78
2. Wartości poznawcze i uniwersalne	80
3. Wartości w edukacji	83
4. Spory o wartości	84
5. Ojczyzna wśród innych wartości w opinii 1872 respondentów	87
6. Konkluzje	91
Problemy – Poszukiwania – Inspiracje	93
Streszczenie	94
Summary	94

Część druga

Wiesława Korzeniowska

Kulturowe przemiany w obrębie wielkich i małych Ojczyzn

Rozdział I

Mała i wielka Ojczyzna wobec współczesnych trendów unifikacyjnych.....	99
1. Globalizacja a globalizacja	99
2. Rozważania o wielkiej i małej Ojczyźnie	101
3. Mała Ojczyzna – kształtowanie się i rozwój pojęcia	104
4. Mikrospołeczności z tradycyjną hierarchią wartości w realiach UE ...	107

Rozdział II

Mała ojczyzna i jej wybrane „obszary szczególne” (na przykładzie Górnego Śląska)	111
1. Górny Śląsk w rozważaniach o małej Ojczyźnie	111
2. Górny Śląsk – „szczególny przypadek kulturowy”	112
3. Współczesne „obszary szczególne” górnośląskiej małej Ojczyzny	125

Rozdział III

„By czas nie zaćmił i niepamięć” Świat dziecka – światem wielkiej i małej Ojczyzny	129
1. Wiedza o ojczyźnie lokalnej – hobby czy konieczność?	129
2. Edukacja o małej Ojczyźnie – stan dzisiejszy i potrzeby	131
Problemy – Poszukiwania – Inspiracje	137
Streszczenie	137
Summary	137

Część trzecia

Bronisława Dymara

Mała i wielka Ojczyzna w humanistycznej edukacji

Rozdział I

Wielka Ojczyzna i małe ojczyzny – śladami różnych znaczeń i kontekstów 141

1. Stany rzeczy a sytuacje 141
2. „Polskość jako sytuacja” 143
3. Różne barwy i odmiany polskości 145
4. Dom rodzinny jako podstawa współbycia w małych ojczyznach 148
5. Wartości jako obiekty, czyny i idee 150

Rozdział II

Ojczyzna i ojczyzniane klimaty w tekstach szkolnych podręczników 154

1. Podręczniki do języka polskiego źródłem wiedzy
o polskości i Ojczyźnie 154
2. Polskość jako sytuacja historyczna 157
3. Bohaterstwo i bohaterowie 161
4. Ojczyzniane klimaty w podręcznikach i życiu
a rodzaje wrażliwości dziecka 164
5. Polska z oddali. Bohaterowie wygnańcy 167

Rozdział III

Różne barwy polskości w kompleksowej edukacji 171

1. Wspólnota uczniów i nauczycieli
Uczenie się kompleksowe w pigułce 171
2. Dom niejedno ma imię i z tego właśnie słynie...
Realizacja kompleksu w klasie VI 177
3. Tradycje, obyczaje i obrzędy
Dynamika zajęć w klasie II gimnazjum 182
4. Literatura i plastyka jako opowieść o człowieku
Inspiracje do zajęć w liceum 186
5. Pedagogika współbycia jako odmiana personalizmu,
źródło humanistycznej edukacji oraz patriotycznego wychowania 189

Problemy – Poszukiwania – Inspiracje 192

Streszczenie 192

Summary 193

Seria „Nauczyciele – Nauczycielom” 195